

TANJA S. IVANOVIĆ

UKRŠTENICE
UPOLA CENE

ROMAN

Izdavačka kuća
Kaganović
BEOGRAD
2007.

SVAKI ČOVEK JE U IZVESNOM POGLEDU:
KAO SVI DRUGI LJUDI,
KAO NEKI DRUGI LJUDI I
KAO NIJEDAN DRUGI ČOVEK...

Klajd Klakhorn i Henri Marej
(Ličnost u prirodi, društvu i kulturi)

STANICE KOJE ČEKAJU UZALUD.

NEOSTVARENI SASTANCI
SUMORNI RASTANCI
KOJI SE NISU ZBILI A BOL JE TU
(GDE I KAD SE ZBILI?)

....

GRADOVI U KOJIMA SI BIO DVOJE
GRADOVI U KOJIMA SI BIO SAM
GRADOVI U NOĆI GRADOVI POD KIŠOM
NEPOZNATI GRADOVI KRAJ KOJIH
SI SAMO PROŠAO
A U KOJIMA BI NAJZAD NAŠAO SEBE.

Dušan Matić
(Nedremljivo oko)

PRVO POGLAVLJE

Još uvek ne mogu da verujem. Dopustio sam, bez ikakvog otpora, da me pošalju na put vozom. Kako ona ima toliku moć nad ljudima? Kako joj polazi za rukom da samo saopšti šta hoće, a onda to bez poteškoća i dobije? Ušla je tamo, kod šefa, i rekla ne gledajući me (jedva da sam i ja nju pogledao): “Ja ću putovati vozom.” Jednostavno, bez ikakvog prenegavanja, kao da je to činjenica.

Tada sam je prvi put video. Dotad sam samo slušao o njoj. Nikada nisam ni o kome toliko slušao. Ni na vestima, jebi ga. Ona je ovo, ona je ono, ona je rekla, ona je potvrdila. Ako se ja pitam, ona je degenerik. Degenerik sa apsolutno apsurdnim, *voćnim* imenom, Dunja.

I sada poštovanu Dunju zatičem na peronu, kako sedi na koferu i zaneto gleda nekakvu lokomotivu. Ako je to uopšte moguće, lokomotiva je u još bednijem stanju od same gospođice. Da li je ona gospođica, kad je već prevalila četrdesetu, to ne bih znao. Morao bih, doduše, da znam, jer prema bon-tonu svaka žena iznad četrdesete postaje automatski gospođa. Sve drugo je uvredljivo. Meni se više dopada ovo uvredljivo. Gospođica Avokado, dakle, za razliku od lokomotive, ima zeleni šešir sa fronclama. Ovako iz daljine rekao bih da je od nekog jutelog materijala i da je bez ikakvog šika. S takvim nečim na glavi moja se žena ne bi uputila čak ni u baštu.

Vežbam u sebi pozdravni govor dok joj prilazim (šef je rekao “dobro je čuvajte”), ali ne stižem ni da otvorim usta jer, iako okrenuta meni profilom, ona oseća da sam stigao i penje se

u voz, bez ijedne reči, bez klimanja glavom. Izgleda kao da je čekala da naiđem samo da bi se uverila da se nisam izgubio.

Šta je njen plan, zapravo? Putovanje vozom, kroz nesigurne krajeve - možda će je neko oteti. Neki ljudi terorista će je oteti, i njoj će se konačno desiti nešto u životu. Ili: putovanje vozom, sami u kupeu, pašće preko mene i njene usahle dojke zviznuće me po licu - tako ona možda zamišlja da započinje ljubavna afera. Gospode bože, možda ćemo biti sami u čitavom vagonu koji će se, nekom odvratnom igrom slučaja otkačiti na skretnici, i ostaću s njom dok me ne nađu. Kako je to klaustrofobično.

Trebalo je ipak da insistiram na dogovoru - šef, ona i ja. Ja sam, primerice, imao drugačiji pogled na tu stvar. Ali, niko me ništa nije pitao. Neverovatno.

Da smo pošli mojim kolima, išla bi i moja žena s nama. Moja kola, moja žena, moja stvar.

Kad sam upoznao devojkicu koja mi je sada supruga, odmah sam znao da ću je oženiti. Video sam je kako hoda dok prelazi ulicu, i to je bilo to. Kolena su joj igrala pod letnjom suknjom pokazujući nemoć devojaštva koju sam odvajkada umeo da iskoristim. U njoj je bilo nečeg vilinskog. Kao dečaćić nisam verovao da vile uistinu postoje, a nikad ih nisam ni izmišljao.

Više sam voleo da izmišljam čarobnjake sa šiljatim dugim belim bradama i još šiljatijim kapama. Ti čarobnjaci bili su izmišljeni da bi mi davali moć i bio sam siguran da bi neka vila, ako bi se kojim slučajem odnekud i pojavila, bila bespogovorno u mojim rukama. Sudbina svakog vilinskog bića, njihove moći, sve je to bilo ništa u poređenju sa mojima.

Retko kada sam maštao, ali voleo sam da izmišljam. Predmetima bih davao likove neznanih ljudi, i učinivši ih time živima nadalje bih im pripisivao najneobičnije osobine, stvarajući tako persone uglavnom problematičnog karaktera. One su smele da čine ono na šta se ja sam nikada ne bih usudio. Maštanje mi, pod tim uslovima, nije ni bilo potrebno. To su bili neki drugi ljudi, a ne ja, i počesto sam uspevao čak i da im se divim. Leteli su borbenim avionima, pokretali periskope po

dmornica, suprotstavljali se indijanskim poglavicama, čak su i našeg pekara umeli da dovedu do belog usijanja, mažući po njegovom lepom, besprekorno čistom izlogu prašinom sa kaldrme. I sve to, od jednog jedinog komadića drveta.

Pored varoši u kojoj sam rođen, proticala je rečica, nevelika ali postojana. Njeno korito nikada nije bilo suvo. Odolevala je žegama i mrazevima. Gacao sam po njoj. Uzimao sam u ruke raskvašeni komadić drveta i u mislima mu davao lik. On da bih ga vratio u vodu. Nešto drugačije bilo je sa oblacima. Uvek sam znao na šta liče, ali nisam razmišljao o tome otkuda dolaze i kuda će dalje poći. Pa šta. Nisam maštao, nisam pisao pesme, ali imao sam jedan san. Oduvek jedan isti san. San koji se nije ostvario.

Da li je i ova žena s kojom ću biti satima zarobljen u vozu imala neki san koji se nije ostvario? Mislim da me to uopšte ne interesuje. Žena sa jutenim šeširom. Tragično.

Možda i ne bi trebalo da budem toliko ljut. Reč je o samo nekoliko sati. Potom će ona pasti u zaborav. Dotad je treba ignorisati. Ovakvom netrpeljivošću u stvari joj dodajem na značaju. *Ignorisati*. To je pravilan i preporučen postupak sa ženama ovog tipa.

Ali ne mogu a da ne primetim kako prstima prelazi preko aluminijumskih natpisa ispod prozora. Udubine svakog slova dotiče prstima, skupljajući sa njih garež i prljavštinu. Pretpostavljam da će u kupeu izvaditi iz torbuljaga kuvana jaja i prljavim rukama ih zgurati zajedno sa paradajzom u usta, tako da ponešto od te hrane umakne i stušti se na njen duks. (Nadam se da je to ipak duks a ne neka perlonska košulja oslikana cvećem). Tamo odakle ona dolazi, verovatno nisu čuli za sendviče. Jedu paradajz kao jabuku.

Zaista, odakle ona uopšte dolazi!?!? *To je zanimljivo pitanje.*

* * * *

Odmah sam sela do prozora. Volela bih da sam mogla još da ostanem napolju, ali kad je on došao nekako me je bilo stid da nastavim da sedim na koferu, a nisam imala ni sat pa je možebiti već bilo vreme da se uđe. Trebalo je da putujemo zajedno, to valjda znači i da je trebalo da uđemo u kupe zajedno. U takvim situacijama uvek sam u nedoumici. No, sada sam pored prozora i to je dovoljno. U ovo doba godine nema mnogo putnika, za sada smo sami. On seda preko puta mene, i oko njega se oseća *obaveza*. Kao da je obavezan da bude bližu mene. Možda misli da mi je telohranitelj? Ili i on naprosto voli da sedi pored prozora.

Ipak, voz ubrzo polazi i mene, kao i uvek u tim trenucima, preplavljuje nežnost. Neko putuje, neko ostaje. Na peronu. Kod kuće. Svejedno. Stavljam dlan na zaprljano okno i na momenat to je kao da se voz i ja upoznajemo. Samo na momenat. Voz grabi prostorom i uskoro mogu da vidim brdo na kome sam se ljubila. Ono je daleko, i iako po njemu veće već prostire svoje senke, ja ga prepoznajem po olistalom krušiku na obronku.

Jedan čovek vodio me je tamo da mi pokaže mesto na kome je ostao živ. Stajali smo pod kruškom koja mu je, barem tako on kaže, spasla život. Taj čovek je bio meni potpuno neprivlačan, izuzev što je bio plave kose i uznemiren. Mislim da ni ja njega nisam privlačila. Ljubio me je, dakle, jer je živ i jer ga je još uvek strah. Mada, rat je prošao. Valjda. Maja hiljadu devetstotina devedeset devete godine, tačnije dvadesetprvog maja, taj čovek je grleći stablo kruške izbegao svaku od četrnaest raketa koje su pobacali iz aviona da bi spasli čitav svet, a naročito Srbe. Svi momci iz voda čučali su u krušiku, dok su rakete pravile rupčage uokolo. Nisam najbolje razumela šta im je sve od opreme tom prilikom okrenuto naglavce, ali niko od njih nije bio ni ogreban. To je bila priča.

Zato sam mu verovatno i dozvolila da me ljubi. No pošto u meni ima još malo poštenja, verovatnije je da sam to dozvo-

lila jer je bio plav. Plavi dečaci najbolje ljube čak i kada više nisu mladi. A moguća smrt, pored tolikih smrti koje su se zaista dogodile, ne ostavlja na mene baš naročit utisak.

Sve što je trebalo znati o plavim dečacima naučila sam u Norveškoj. Tamo me je poslao otac, uhvativši neke veze. U ondašnjoj Jugoslaviji postojala su dva viteza Olafa Petog, koje sam ja jednostavno zvala čika Toman i čika Blagoje. Čika Tomanov sin vozio je na moto-trkama i stalno smo strepeli da li će ostati živ. Tu viteštvo i nije bilo od neke pomoći.

Sam čika Toman brinuo se ne samo o svom sinu, nego i o mom ocu. Stalno je tražio da ovaj ode hirurgu da mu odstrani mladež na mišici. Moj otac se nije dao. Čuvao je svoj mladež i nije mario za opasnost u kojoj se našao. Samo je mario za ljude.

Čika Blagoje je kod nas većito jeo salatu od kiselog kupusa na nimalo viteški način. Verovatno da se služio i nekom drugom hranom, ali ovo sam ponajbolje zapamtila.

Dakle, nisu to baš ni bile neke posebne veze, a u predviđenoj grupi za Norvešku ostalo je još jedno prazno mesto. Ocu, razumljivo, nisu bili ni na kraj pameti plavi dečaci ali je insistirao da pođem, smatrajući da moja socijalizacija ne teče baš kako valja. Bila sam povučeno dete, a on se silno trudio da me gurne među svet. Nisam bila voljna da putujem sa njih još četvoro, ali kod oca nije bilo pogovora.

Išli smo u internacionalni kamp za seču stabala. Neki se bogati norveški zemljoposjednik odrekao dela svoje šume da bi sirotinja dobila - da li drva za potpalu, da li neku drugu vrstu pomoći prodajom drva, nisu nam objašnjavali. A ni nas nisu baš osobito interesovali detalji.

Tako sam u Norvešku, tačnije u Asker blizu Osla, otputovala vozom. Ja volim vozove.

DRUGO POGLAVLJE

Biće da ću ipak izvući živu glavu. Ona ne progovara ni reč, što je možda dobro, a možda i loše. Od kada je ćutke ušetala u voz (praveći se da me ne samo ne poznaje nego i ne vidi), ne čini ništa, samo gleda kroz prozor. Obično žene gledaju u *mene*, a ne na drugu stranu. Ne znam da li joj je udobno. Namah čak želim i da je pitam "Da li vam je udobno?", ali odustajem. U tome me sprečava samodovoljnost koja iz nje izbija. Čudno je to što razmišljam o njenoj udobnosti.

Mogu da je posmatram krišom. Ne nalazim i dalje nikakvu privlačnost na tom oštrom profilu. Koža joj je čista, i, rekao bih, mekana. Mekota nije, po svojoj prilici, takve vrste da bi mi prst upao u njene obraze ako bih ga kojim čudom tu stavio. To je sve što od nje vidim. Leđa drži uspravno, ali ne i ukočeno.

Ja mislim da se ona nečega seća. Nema nikakve napetosti u njenom telu na iskrzanoj presvlaci sedišta kupea. Samo blagost i neka vrsta detinje zahvalnosti. Ipak, ona je daleko od deteta, tako da čitava stvar deluje patetično.

Obučena je prikladnije od mene za putovanje vozom. Njen kofer (ostavila ga je na sred poda možda u nadi da ću se o njega saplesti), koji sam *ja* popeo gore na mrežicu skoro izvinjavajući se, bio je platnen, skoro porozan, i imao je na sebi neku masnu mrlju. Izgleda da nije marila za stvari koje je ponela. Izgleda da uopšte nije marila za *stvari*. Ali, onda bi bilo logično da je interesuju ljudi. Zašto onda ne svraća pogled ka meni?

Osećam se smešnim sa svojom kožnom navlakom za odela koju sam okačio na neko mesto sa kojeg je svakog časa mogla da padne. Sve na meni odjednom izgleda smešno, jer je za putovanje avionom prvom klasom, a ne vozom tipa karte K-15, šezdeset dva i po posto popusta za decu.

To me je podsetilo na vreme kada sam se doselio u Beograd. Tata je dobio premeštaj a mati i ja smo ga sledili. Za put sam obukao svoje najbolje stvari i uđidio se. Jedino što je narušavalo sklad moje pojave bila je činjenica da su mi kolena ne samo izgrebana, nego i dobrano prljava. Pokušao sam da u potaji, pljuckanjem u ruke, uklonim prljavštinu sa njih, ali nije urodilo plodom. Sećam se, pomislio sam da ću možda i umreti sa tako prljavim kolenima.

Nisam ni pomišljao na to da su prljava kolena normalna pojava za skoro sve moje vršnjake. Krivio sam svoju varošicu za to, i svoje roditelje. Tada to nisam znao, ali sada znam - stid je bio izazvan ne kolenima, nego selendračom u kojoj sam se rodio.

Tokom putovanja, majka je izvadila pohovane batake iz divne vežene kuhinjske krpe koja je uneta u brak kao njena devojačka sprema. Pripremala ih je, u svoj onoj gužvi oko selidbe, zato što je znala da to najviše volim. U kupeu s nama bila je jedna devojčica, sva blistava i nevaspitana, koja je pogledavala u nas kao u nešto što vidi prvi put u životu. Kad god pomislim na svoje roditelje, vidim i taj njen pogled. Oni ga ničim nisu zaslužili. A ni ja.

Svih ovih godina u kojima sam grabio i sticao, zaboravljao sam na ostalo. Trebalo je još onda da učinim nešto povodom tih bataka. Majka ih je nudila i devojčici, a ta krpa u kojoj su bili, nekada bela, tužno je visila preko materine ruke, u tom trenu već žučkasta od masti. Devojčica se još više pribila uz svoju babu. To je bila izborna baba sa karminom na ustima koja naprosto nisu mogla da ga zadrže. Karmin je neometano putovao borama gore-dole. Mora da je babuskera držala stisnute usne još od svoje mladosti, otuda toliko mnogo bora oko njih. I tada je, stisnutih usana, odbila rumeni batak moje majke. Trebalo je nešto da učinim. Umesto toga ja sam bio

preplavljen prezirom prema svojoj majci koja nije umela da se *ponaša*.

I nastavio sam tako. Bez obzira na to što su i preci moje žene bili seljaci, smatrao sam da moji roditelji nekako ne pristaju uz njene i pošto-poto sam hteo da utvrdim razliku u korist ovih drugih. Stoga sam izmislio priču da su joj preci bili gusari. Pričao sam, i opet i iznova pričao o tome kako su to bili ne gusari, nego poštteni gusari. Od tolikog pričanja na kraju sam i sâm u njih poverovao, iako u pričama nije bilo ni jedne činjenice koja bi potkrepila takav pristrasan odnos prema piratima. Ti su moreplovci očigledno sa svojih putovanja donosili vredne stvari i stan ženinih roditelja ih je bio pun. Izgledalo je kao da su gusari obilazili svet a meštani ih dočekivali u lukama i davali im dragocenosti, neobično zahvalni što to mogu da učine. Pretpostavljam da je bilo nužno da priču obojim poštenjem, jer bi u suprotnom mutne, ali isplative radnje njene familije bile potpuno gole i nezaštićene pred očima poznanika. Gusari su, nekako mislim, imali moć masovne hipnoze i zbog toga možda nisu morali da nose ni marame ni poveze preko očiju.

Godinama sam u duši ispaštao zato što sam smislio takvo šta, a nisam se potrudio da ponudim neku sličnu romantičnu priču svojoj ženi o sebi samom. Bez te priče, koja bi bila ispričana uz mirno more Jadrana, moji roditelji neumitno su padali u zasenak kao nezanimljivi i manje vredni, soj koji daje isto takvo potomstvo. Ali ja sam se primio na romantiku pljačkaških pohoda i vremenom sam postao spreman da govorim o gusarima kao o *našim*, a ne *njenim* precima.

Iako smo se skoro u isti čas obreli u Beogradu, mislio sam da je ona više Beograđanka od mene. Da se ne bih uz nju osećao smešnim, izvodio sam razne vratolomije i spekulisao činjenicama napabirčenim kojekuda.

Zaboravio sam na mnogo šta iz svog detinjstva, osim u trenucima premora, kada sam se mislima vraćao do rečice i kvrgavih kolena vitlao oblutke u vodu koja teče. *Video* sam to.

Opet sam gledao u devetoro malih kako puni poverenja, u savršenom nizu, gacaju za svojom materom. Majka je žurila preko livade u vodu i nekako se trtila gegajući se, ponosna na svoj porod. A onda se jedno od tih devetoro zaplelo u živicu, dok je porodica odmicala dalje. Iz živice su se batrgale nožice sa providnom kožicom među prstima i gušče je pištalo unezvereno. Ali, ono je u stvari bilo tek dete, dete po koga se majka vratila i oslobodivši ga kljunom, pošla dalje. Kako je moguće da je ta mrvica paperja i mesa više verovala svome roditelju nego ja svome?

Biće to da ova žena preko puta mene uspeva da izazove moju grižu savesti.

* * * *

Do Askera smo putovali četrdeset i šest sati. Presedali smo, vozili se feribotom i sve to vreme ja sam pokušavala da sakrijem svoj strah. Bilo je tu i nešto stida, jer nisam smela da sedim po peronima, a i nisam mogla zato što jedina nisam putovala u farmerkama. Imala sam divnu haljinu sa leptir rukavima i petnaest godina. Nisam se osećala kao svetska žena i znala sam da se to negde i vidi, kao što se vidi i sve ostalo o čoveku. Nema vajde skrivati se iza češkanja nosa jer je sve o tebi zapisano negde na licu, ramenima ili u načinu na koji se naslanjaš na bankine, u načinu na koji isturaš glavu kroz prozor (ili je uopšte ne pomaljaš).

Jedna devojčica (možda bi lepše bilo da kažem devojka) ponela je gitaru na kojoj je znala da odsvira samo tri pesme. Ali, i sa samo tri pesme, njeno držanje *pokazivalo* je da je glavna, i, razumljivo, zahvaljujući tom umeću držanja, bila je glavna. Nosila je neki pončo i pokušavala da izgleda kao da je upravo umakla iz divljine prerije po kojoj je pajala na konju, a ruke su joj virile iz ponča tek toliko da može da drži dizgine. Možda je mislila da je Indijanka. A možda je, naprosto, samo bila mlada.

Ja od sramote nisam pominjala da pevam i sviram mnogo lepše i raznolikije nego što je ona to činila. Želela sam, doduše, da budem malo više glavna, ali ne po svaku cenu. Cena koja se nije mogla platiti bilo je nametanje. Zbog sopstvene nevoljkosti da platim, izabrala sam da budem predmet očiglednog nipodaštavanja.

Otac je voleo da govori da je sa mnom oduvek bilo poteškoća. Postojala je nekakva priča iz vremena pre mog rođenja, dok sam bila tek nesrećni zametak sličan bilo kojoj vrsti a ne samo ljudskoj. Ta priča krila je bojazan da neću biti normalna kad se rodim, jer me je mati teško nosila i svih devet meseci opasno poboljevala. Međutim, ipak niko za mene nije mogao da kaže da sam nenormalna. Bila sam, oduvek sam bila, pa, u mnogočemu *neobična*.

U mome domu isprva je živelo mnogo čeljadi (bila je to vesela kuća) - čitave tri generacije. Svaka generacija imala je svoju sobu. Preostali su još kupatilo, kuhinja, lođa i obavezni hodnik. U kuhinji se uvek osećao miris nekog variva ili tek ispečenog kolača, što mi je pružalo uverenje da tu žive ljudi koje dobro poznajem. Na jednom zidu visila je slika vojnika. Vojnik je bio okrenut leđima i bila je noć. Čučao je u rovu i pokušavao da gleda preko mora. U donjem delu slike, tačno nekako na sredini, bilo je štampanim slovima ispisano "*tamo daleko*" (sa jednim znakom usklika na kraju), kao naziv pesme koju sam volela. Otac je imao raskošan glas koji se slagao sa mojim odlučnim i sestrinim svakako ženstvenijim i pomalo stidljivim. Nisam mnogo razmišljala o tome kako je bilo vojnicima, a dugo nisam ni znala tačne reči te pesme. Samo sam volela da je pevam. Kad sam shvatila o čemu se tu zapravo radilo, mislim da je već bilo kasno.

Pošteno rečeno, pevala sam kad god je to bilo moguće. Nisam pevušila, pevala sam iz glasa, i jedino je mom ocu to bilo milo. Svi ostali smatrali su to preterivanjem koje se teško može izdržati.

Zato smo, valjda, do kraja u toj kući ostali samo otac i ja.
15 Povremeno bih gledala u oca kako spava pučkajući, jer je sa

starošću i njegovo hrkanje izgubilo na snazi. Gledala sam ga jer sam ličila na njega, jer je bio star i jer sam ga volela.

Nedeljom smo se nas dvoje pravili da nam je dosadno, a zapravo smo uživali. I dalje smo radili na tome da budemo čvrsti i da ne budemo sentimentalni.

Jednog jutra kada se probudio, rekao mi je: "Sanjao sam mamu, lepšu nego ikad. Došla je po mene nekim besnim crvenim sportskim kolima i rekla mi je 'upadaj'." Njegove plave oči imale su ponešto od sivila tog jutra. Tako se radovao taj moj otac što je sanjao moju majku da dolazi po njega. Pitala sam ga stisnutog srca od straha "Jesi li pošao tata?" iako sam znala odgovor. "Razume se da sam pošao sa svojom ženom, ti glupa balavice" rekao je dobrodušno. "I kuda ste otišli?" pitala sam dalje, iako je to deo koji me nije preterano zanimao. "Pojma nemam" cerio se gledajući moje lice, a onda me je uštinuo na sebi svojstven način, savivši na momenat kažiprst i srednji prst i obuhvativši njima nežno delić mog obraza. Kada je svoje prste prineo usnama, nekako sam znala da smo se jedan od drugog oprostili. To je ujedno bila i poruka da se ne sekiram. To je ujedno bio i poslednji trenutak u kome sam se, u tim poznim godinama, ponovo osetila detetom. Moj otac oduvek je umeo da učini značajnim *trenutke*.

Kada je ubrzo potom umro, poslala sam do groba svoje majke na koju sam bila ljuta. Rekla sam joj: "Mogla si još malo da sačekaš. On mi je potrebniji nego tebi." Dodala sam još: "Ti znaš da bi, od svih koji su ga pozvali, samo s tobom pošao. A ipak si to uradila. Ugurala si ga u sportski automobil iako ne znaš ni da voziš. Smešno, kad se uzme u obzir da vas luksuzne stvari nikada nisu interesovale."

Ali, nisam bila u pravu. Osamnaest godina je za njih bilo dugo vreme da budu razdvojeni. A onda, bilo je razdvojenosti u njihovim životima koja je počela i pre smrti. Toliko *mного razdvojenosti* koju su im nametnuli drugi ljudi i koju je čak i istorija osudila.

I sad nešto mislim dok ovako putujem, i njih dvoje se, nekim drumom, možda vrlo blizu mene, voze, u tim besnim kolima kojima moj otac nije znao ime.

TREĆE POGLAVLJE

Po prirodi nisam sklon tome da ičim opterećujem svoju savest. Nisam siguran čak ni u to da li je uopšte imam. U svakom događaju postoje barem dva aktera, zar ne? Ako jedan od njih i ima razvijen super ego, taj jedan sigurno nisam *ja*. To je pravilna podela.

U Beogradu, u mom susedstvu, živela je devojka koja je išla sa mnom u školu. Bila je toliko siromašna, da je krpila čak i gaće. Činjenicu o zakrpljenim gaćama saznao sam kada sam je prvi put povalio.

Pošto sam o tome mnogo pričao uokolo, tvrdili su mi da to nije nikakav dokaz siromaštva nego dobar građanski običaj, ali moje gaće nikad nisu stizale dotle da bi morale da se krpe. O tome je vodila računa moja majka. Tako sam počeo da posmatram Beograđane kao skup dupebrisača koji bi po obavljenom poslu navlačili na svoje guzice gaće pune zakrpa. Od toga mi je bilo znatno lakše. Dupebrisači su stupili u izvanrednu ravnotežu sa mojim naglaskom, i to je bilo to, bar što se mene tiče.

Što se tiče devojke, ona je u mene bila zaljubljena. Tako mi je i upala u oči. Zujkala je za mnom. Sudarao sam se s njom na neverovatnim i potpuno neočekivanim mestima. Mislim da me je vrebala, a to je bio mukotrpan posao jer nisam mnogo izlazio iz kuće pošto sam neprestano učio da bih postao vukovac.

Čak je bila toliko glupa da je stala na moju stranu kad mi je profesor fizike te godine zaključio četvorku. Ja sam šetkao

ispred zbornice da bih prvi čuo vesti. Znao sam da je ta ocena pod sumnjom, samo sam bio siguran da će mi je na nastavničkom veću popraviti na pet. Uvlačio sam se u dupe kome sam stigao i to je moralo da urodi plodom. Ali kreten koji je sada pokojni, nije te godine padao na uvlačenje, nego na optiku. Optiku nisam znao za pet a sledeća logična ocena bila je četvorka. Taj dripac tvrdio je da mi je i nju poklonio.

Razumljivo je da sam se zbog toga raspao. Dobio sam neki astmatični napad od astme koju nikad nisam imao. Skupilo se tu sveta da gleda u mene kao u čudo, i ja sam bio toliko nesrećan da danima nisam progovarao. Kada sam se opet video sa svojim iz odeljenja, shvatio sam da mi je četvorka donela nadimak - Vule. Imam inače baš jako, staro srpsko ime, ali Vule je opstalo dogod je, za moju generaciju, bila aktuelna i Vukova nagrada a sa njom i vukovci.

Jedino me je ona branila. Govorila je svakom ko je hteo da sluša da ja nisam preambiciozni skot nego samo osećajan čovek.

Svakako da nije bila u pravu, ali smatrao sam da treba, zbog pokazane lojalnosti, da dobije nagradu. Tako sam je i povalio, a ona je uživala. Bila je od onih koje viču dok rade takve stvari, pa smo morali da zatvorimo prozore. Jedan od prozora (baš taj na kome je uobičajeno stajala čekajući da se iza ugla pojavim) imao je napuklo staklo. Sve mi je to bilo odvratno ali bilo bi nepromišljeno sa moje strane da odbacim šansu (dotad mi baš i nije išlo s curama).

Mogao sam da je gledam sve vreme, jer je ona držala sklopljene oči i ne bi ni znala da je promatram, ali nisam to radio. Možda povremeno, kada bi me prenela nekim vriskom, ili kada bih hteo da utvrdim koliko sam uspešan. Napokon je zbog mene neko bio srećan. *Ja* sam bio taj koji ju je usrećio. Da li sam je učinio i rannjivom, to me nije zanimalo. Skakala je po meni gore-dole a ja sam joj držao guzove stežući ih kao staklarski meh, ne osećajući ništa osim moći koju sam dobio i koju ni sav taj jeftin miris koji se širio iz njene kose nije mogao da uništi.

Lepo je bila namestila krevet i posteljina je mirisala na čisto. Kad sam završio s njom, soba je mirisala na znoj. To mi je smetalo, a nisam bio ni pušač, tako da nije bilo ničega čime bih se zabavio. Da gledam u nju, za to nisam imao nerava. Svako od nas jebe svoju fantaziju - tako ja to vidim.

Pištała mi je nešto na uho, i koliko sam razumeo tu se radilo o tajni, školi, sramoti. Tražila je čime će da me obaveže, i dok je govorila, zapazio sam da joj je jedan zub crn i najverovatnije mrtav. Ni po čemu se nije moglo primetiti da je toliko mlada, osim po tom baljezganju. Ali, po čemu se moglo zaključiti da sam ja mlad? Ja nisam baljezgao.

Pošto sam uporno ćutao, ućutala je i ona. Nije umela lepo da ćuti. Bilo je to jedno od onih nabusitih ćutanja i pitao sam se da li je uopšte imala pravo da bude nabusita. Ona je bila ta kojoj je stalo, ja ničim nisam doprineo tome. Nije mi se čak ni dopadala.

Postala mi je odvratna. Ali, dolazio sam po još. Ona je, najverovatnije, smatrala da je to dokaz moje opsednutosti. Usvojila je varijantu da sam zatvoren tip koji teško izražava svoja osećanja. Treptala je iza debelih cvikera i pokušavala da bude izazovna. Čudnovato je kako joj je lice bilo čisto, bez bubuljica, za razliku od moga koje je njima bilo prekriveno. Morao sam da se upitam ima li to ikakve veze sa polnim opštenjem. Jer ako je to tako, ako makar i slabašna veza postoji, zašto je onda sva korist na njenoj, a ne na mojoj strani? Postojala je mogućnost da se veza između čistoće i nečistog uspostavlja nežnošću. *Onda* bi stvari bile daleko jasnije. Ona je imala nežnosti za oboje.

Nudila mi je frape od banana ali ga nisam pio. Ne vidim kako je mogla da napravi frape kad nije imala blender koji bi smutio sav taj led, voće i mleko.

To sam joj jednom prilikom i rekao. *Onda* je ona nekako nabavila blender. Ne znam kako, ali nabavila ga je. Zašto bi neko zakrpljenih gaća davao prednost blenderu nad donjim vešom? Zato što bi želeo da *ja* ostanem s njim.

Potpuno pogrešan pristup. Nije tu bilo ničeg što bi me zadržalo. U to da ne grešim uverio sam se kada me je upozнала sa svojom majkom.

Majka joj je bila predebela žena dvostrukog podvaljka koja je sedela na stoličici u dvorištu i imala na nogama muške papuče. Na toj stoličici je i jela držeći limenu kafansku tacnu na krilu. Tacna je bila dobrano pritisnuta stomakom, ali ovoj kao da to nije smetalo. Tog dana je mazala ogromne količine putera na hleb i ja sam u nju udario upravo kad su joj usta bila puna hrane. Izvinjavala se zbog toga a meni je za to vreme bila u glavi pomisao da ona *zna* šta njena ćerka radi sa mnom, u toj sobi napuklih prozora, i da je time zadovoljna. Ja sam bio *pri-lika*, i verovatno je već čula svadbena zvona. Okrenuo sam se od nje pre nego što počne da prdi, jer mi je to bio logičan nastavak ždranja. Čuo sam još, dok sam okretao leđa, da je tacna udarila o dvorišni beton. Čuo sam to, ali se nisam okrenuo.

Od njene ćerke očekivao sam *izvinjenje*. Niko ne može da paradira takvom majkom bez posledica. Ćerka ne samo da se nije izvinila, nego je nekako bila i ponosna. Tamo u sobi odr'o sam je, iz ljutnje, ali tog dana trijumf je bio nesumnjivo njen. Čak je i mirisala drugačije.

Tada sam video šta ponos i dobrota mogu da učine ljudima. I zavideo sam joj na tome. Ja do takvog čega nisam umeo da doprem.

* * * *

Moji devojački dani počeli su definitivno činjenicom da su u vozu za Asker bila i dva bubuljičava momka, rođena braća koja su pomno jela iz kutije koju je njihova mama napunila hranom. Osim u tom detalju (nisu jeli ništa što nije pravila njihova majka) ponašali su se kao odrasli.

Priveli su te prve noći u kupe dve devojke. Prethodno su stajali s njima ispred vrata kupea dovoljno dugo da mi ostali

shvatimo šta se zbiva. Ja sam tada već prevalila put od roda koje donose decu i ostavljaju ih uglavnom u kupusu do istine da se deca rađaju i da je preporučljivo, po mogućstvu, da ih roditelji žele. No, ovo baš i nije imalo veze s decom. Više je bilo vezano za razmetljivost i glupost koje su mi bile *odvratne*. Mom trijumfu nije bilo kraja kada se izjutra ustanovilo da su im, u vrtlogu strasti, novčanici pokradeni.

Mi smo zbog čitave akcije presedeli noć u hodniku, zabavljeni repertoarom devojčice/devojke - trima pesmama pevanim uvek istim redosledom. Spočetka sam mislila da se pobunim i zamolim je da ih, nekako, malo izmeša. Ali kakvog bi to imalo smisla, a nisam ni želela da budem ona koja prigovara. Smatrala sam da bi tako moj strah postao očigledan.

No peti putnik, to je već bila druga priča. I on je bio nabusit i držao se kao *neko*, ali je bio jedini od svih njih koji je u meni pored straha budio i interesovanje, najverovatnije zbog muževnosti koja se u njemu već nazirala.

Ja lično, povazan sam petljala nešto sa svojom ženstvenošću. Postoji fotografija - derište ljutitog lika (jer sam prekinuta u nekom važnom poslu) ipak sam pozirala sa raširenom suknjicom (ne mareći za posunovraćene čarape i džemper poluizvučen iz pasa) ne zaboravljajući na obavezni ‚kniks‘.

Ali, na toj fotografiji vidi se da je moja kosa pepeljasta i nekako bez sjaja. Takva je bila sve dok se jednog jutra nisam probudila sa slutnjom da sam devojka. I kosa je, shvativši da je devojačka, postala raskošna. Od tog časa, vitlala sam svojom kosom kad god je to bilo moguće, čak i ako u blizini nije bilo dečaka. Volela sam oblak koji je kosa stvarala kada zamahnem glavom. I pošto bi moj pokret već prestao, ona bi još dugo potom padala, dok se ne bi sasvim smirila, doduše samo na kratko. Da sam se kojim slučajem rodila u srednjem veku, bila bih zbog te kose spaljena na lomači. Sigurna sam da prethodno ne bih stigla da saznam išta o plavim dečacima. Ne znam da li bi to bila šteta koja bi se uopšte primetila u tragediji egzekucije nada mnom.

Ipak, pored petog putnika samoj sebi sam delovala neugledno. Za razliku od drugih, on je bez ikakvih napora jednostavno plenio. Umesto da smerno spuštam pogled u njegovoj blizini, pomno sam u njega buljila, naslađujući se šarenilom njegovih očiju - tačkice po dužicama, tako čudne, obojene svetlošću, kao bezbroj sićušnih galaksija zatvorenih na tren, pre no što odjure i dočepaju se neba. Zbog svega toga on je bio u prilici da po nekoliko puta ponavlja iste reči koje ja, od zaneatosti, nisam razumela. Moju zanetost proglasio je potpunom tupošću i u tom uverenju ostao sve do Hamburga u kome smo presedali.

Čekajući na drugi voz, u njemu se, dok me je gledao, očigledno nešto prelomilo i tako izlomljeno potpuno ga iznenadilo. Ja nisam znala ništa o tome i stajala sam sama pored neke stanične trafike, trudeći se da izgledam kao da znam šta radim, jednim okom pomno posmatrajući svoje saputnike da ne bi otišli u voz bez mene. Bila sam, naime, sigurna da me se niko od njih ne bi setio, i da bih ostala na peronu dok bi se oni vozili dalje, ka Askeru.

Odjedanput sam shvatila da njega nema među ostalima i to me je na momenat učinilo potpuno očajnom. Sada već sigurna da ga više nikada neću videti, nisam ni primetila da ga je njegovo tek rođeno, bojažljivo osećanje odvojilo od drugih ljudi i dovelo k meni. Tačkice su najednom bile *dovoljno* blizu, i one pomalo iznenađene kao i on sam. To me je prenelo iz najdubljih ponora očajanja opet u bezdan neslućenih radosti i bezmalo je satrlo moje srce, zaustavivši ga na tren, bezazleno ustreptalo srce petnaestogodišnje devojčice.

Tačkice su i dalje bile blizu, i ništa se drugo nije zbivalo. Pretpostavljam da su se neki nebitni događaji vezani za druge ljude ipak odigravali, jer vreme se nije uistinu zaustavilo, samo mi je išlo na ruku.

Ne treba smetnuti s uma da sam u to vreme bila toliko mlada da sam se do tada jedva i poljubila. Kažem jedva jedvice, jer su poljupci bili nespretni i završavali se na obrazu, bradi ili kutovima usana. Sudarala sam se nosevima sa dečacima koji

su me ljubili (ili sam ja ljubila njih, ko bi to znao). Nismo znali šta ćemo sa rukama - ja svoje nisam mogla da im okačim oko vrata, prvo jer su neobično drhtale i ja nisam želela da se to primeti, a potom jer sam se bojala da ne pomisle da ih time prisvajam. Pošto su to bili *dobri* dečaci, oni su svoje stavljali eventualno na moja ramena, mislim više zato da ne bi izgubili ravnotežu nego zbog intimnosti.

U očekivanju pravog poljupca, pela sam se u drugi voz dok su tačkice igrale po mom potiljku. Mora da smo tada oboje bili toliko lepi, da se odnekud, tu, na tom užurbanom mestu punom gareži, privučeno našom lepotom pojavilo mnoštvo drugih lepota a sa njima i lepota iščekivanja.

Posebno je bilo interesantno to što naše lepote niko među ostalima nije bio svestan. Devojčica sa gitarom išla je prva, za njom opelješeni mamini sinovi držeći u rukama kutiju hrane koja se već uveliko oslobodila znatnog dela svog tereta. I opet vidim: za njima ja, u haljini čudnovate žute boje koja se od struka naniže širi i mreška i koja otkriva noge za koje se već sada zna da će biti lepe. U meni još uvek nema strasti, ali postoji čežnja koja me na momenat obeshrabruje. Ne vidim svoga dragana ali osećam da je njegov dah postao nekako topliji i da se probija kroz moju kosu tražeći put do uha ili vrata, ili, ne tražeći ništa, naprosto putujući, kao i mi. Njegova ruka za tren dotiče moj lakat, i to izgleda kao da mi pomaže. U tom činu ima poštovanja, jer dodir je lagan i oprezan i ja već zamišljam kako ćemo se ljubiti oslonjeni na vrata vagona i onda, možda, zbog toga ispasti iz voza, ne prestajući da se ljubimo.

U kupeu trpamo stvari na mrežice i na sedišta i, čak ni tada, niko od njih ne primećuje koliko smo nas dvoje tihi u toj graji koju prave, tako upozoravajuće tihi. Uspevam da se upitam da li su moja duga zurenja u njega dovela do toga da mu dah postane topliji, jesam li ga nekako *primorala* da mu se dopadnem. No, srećom, ne moram dalje da tražim odgovor, pošto se ispred mog nosa odjednom pojavljuje kovanica od deset pfeninga i priča o staničnom toaletu i baba-seri koja ga čuva. Ne dopuštam da takva jedna trivijalna stvar zađe u mo-

ju čežnju jer shvatam da je ovo čas kada ću moći da steknem jasnu predstavu o *svojoj lepoti*.

On je daleko od novčića i dok sluša priču negodujući mreška nos, što uspevam da vidim krajičkom oka, i to mreškanje mi pruža posebno zadovoljstvo. Petljam oko svog prtljaga i na njegovo pitanje da li mi treba pomoć uopšte ne odgovaram, samo odmahujem glavom, pri čemu mi kosa prekriva deo lica i ja se nadam da sve to izgleda dovoljno ženstveno. Razmišljam o udaji i o tome da li su i moji roditelji, nekada davno, ovako iščekivali poljubac, a onda se, uvereni u večitu ljubav, venčali. Da li je i tati mama isprva bila beskrajno dosadna a onda, kada ju je *dobro* pogledao, postala prepuna čari? Nisam sigurna da li treba da se venčamo odmah u Askeru, i da li Vikinzi imaju neki poseban obred za venčanja. Koliko je tradicija svakog naroda jaka, i hoćemo li i tamo bacati pirinač i gađati okačene jabuke? Da li u Askeru uopšte ima jabuka?

Voz, uz već poznati huk, kreće, i pre nego što neko od njih zatvori vrata, ja izlazim iz kupea u hodnik vagona, čekajući da uhvatim ritam kretanja točkova podno nogu, osećajući čudnu tugu što roditelji ne mogu sada da me vide, sada dok se noć spušta na voz i na moju žudnju. Čudesno nesigurna naslanjam leđa na vrata i pogledom tražim prostor s one strane prozora, prostor koji putuje brže od mene. Volim taj prozor zato što kroz njega mogu da pustim tačno onoliko preostalog sunca koliko želim, jer je prozor veliki i nizak, i sunce, ulazeći, dotiče moje ruke i daje mi osećaj natprirodne moći. Volim i osećaj moći jer ga nikad ranije nisam imala, ali je on varljiv i nepostojan.

Ako me ostavi dugo da čekam, neću više nikada zuriti u dečake. Ako me *sada* ostavi dugo da čekam, sići ću na prvoj stanici i vratiti se kući.

Ali, on je tu. Zbunjen, sa rukama zabijenim duboko u džepove, zaklanja leđima prozor i noć sa nešto malo zaostalog sunca. Polako spušta glavu i njegova kosa se čežnjivo upliće u moju, kosa nešto oštija od moje i na drugi način plava. I to se

odista događa - mi se ljubimo, on (ne vadeći ruke iz džepova) i ja (prvi put zatvorenih očiju).

Voz ni na sekund ne menja ritam tako da možemo da ostanemo dostojanstveni ljubavnici.

Tada sam bila ubeđena da smo se ljubili jer smo se voleli. Sada mislim da to vozovi učine nešto ljudima, nešto što nikada više ne zaboraviš.

Zato, verovatno, podižem glavu i pitam ovog turobnog čoveka preko puta „Jeste li se kad ljubili u vozu?“

ČETVRTO POGLAVLJE

Ne mogu da verujem da sam čuo to što sam očigledno čuo. Mislim, čuo sam, ali ne verujem da je ona to stvarno izgovorila. *Neko* je ipak to rekao. Zašto bih umišljao takve stvari. Skrenuo sam pogled sa prozora na nju, i zaista, gledala me je baš kao osoba koja je upravo nešto rekla. Primetio sam da ima neobične oči.

Šta bi sada trebalo da radim? Valjda se ne očekuje da na nešto takvo odgovorim. A opet, nepristojno je ako ćutim. Ipak mi se obratila. Možda je ovo samo poziv na neobavezni razgovor. Možda je ona luda a niko od kolega to još nije primetio. Možda je ostala bez lekova koje pije u određeno doba dana, i koji je drže u prihvatljivom stanju. Zato odabiram da kažem „Sada je nekoliko minuta prošlo osam“. Onda, bez vidljivog razloga dodajem „Osam uveče“. To je uopšte ne zbunjuje. Ozbiljna je kad kaže „Napolju ne pada kiša.“ Mislim da hoće da mi pomogne, ali ovo već liči na one baljezgarije o ujnama i biciklima sa govornih vežbi francuskog jezika na Kolarcu. Samo kada me ne bi tako netremice gledala. Pa, ona je ta kojoj treba da bude neprijatno. Pitati tako nešto čoveka koga čestito i ne poznaješ!

Možda je, jednostavno, nevaspitana. Ali, ne deluje tako. Deluje samo kao osoba ozbiljna na neki vragolast način. To je vrsta ozbiljnosti koja, kad dosegne svoj vrhunac, lako prelazi u smeh. I, zaista, evo je kako se smeje - prvo očima, a potom kikut dopire iz njenih bronhija, rekao bih. Tako čudan zvuk koji prelazi u grohot. Smeje se zabačene glave, predano,

zabavljena mojom nervozom. No, taj smeh je unekoliko zara-
zan i ja razvlačim usta, što ona koristi i kaže jednostavno „Ja
sam Dunja“.

Možda sam se nekad i ljubio u vozu, ali ne mogu toga da
se setim. U vozovima je tako prljavo. Moja žena nije nikada ni-
kuda otputovala vozom. To pitanje se nije ni postavljalo. Ona
je, doduše, retko i putovala. Uglavnom je sedela u fotelji i oda-
tle organizovala život. Jedva smo je s nje smakli kad je treba-
lo da dođe tapetar.

Mene su posle velike mature poslali u Belgiju kod neke
baba-tetke. S njom su, prethodno, vođeni dvogodišnji prego-
vori o kojima nisam znao ništa. Baba-tetka je bila, po svemu
sudeći, od onih koji nerado dreše kesu ili ukazuju gostoprim-
stvo. Verovatno je za to imala razloga, pošto pretpostavljam
da se niko iz porodice nije na nju ni osvrtao sve dok ja nisam
stasao za maturu. To je bila sestra očeve majke i nisam imao
pojma zašto je tako daleke godine napustila zemlju. Interesan-
tno je da mi niko nije o tome ništa ni pričao. Nisam ni znao da
ona postoji dok me nisu ukrcali u voz.

U tom vozu se svakako ni sa kim nisam ljubio, naprotiv, gle-
dao sam samo kako da ostanem živ i da me ne pokradu. Pre-
sedao sam, bezglavo jurio po peronima i bez razloga se svaki
čas osvrtao. Plašio sam se, valjda, da me neko od poznatih li-
kova ne vidi. Nisam hteo da iko zna kuda odista idem - već
sam spremio priču za povratak. Naravno, ta ja sam voleo da
izmišljam.

Baba je živela u primorskom mestu Ostende u koje sam sti-
gao u letnje doba, tako da u njemu nisam video ono što sva
primorska mesta na svetu imaju zimi - sumornost i napuš-
tenost.

Tu je vrvelo ljudima, ali ja nisam smeo na kupanje dok ba-
ba nije dala dozvolu. Zapravo, nije je ni dala, nego se uputi-
la jednog jutra sa mnom na plažu. Bio sam pod očiglednim
nadzorom, kao prodavnice sa onim ceduljama po izlozima:
„Pažnja, radnja pod video nadzorom“.

Na prvi pogled to nije bilo letovalište za mlad svet, više je izgledalo kao neko gerijatrijsko odmaralište. Samo jednom sam ukebao neku devojkicu dok je plivala i ronio sam ispod nje, naslađujući se pokretima njenih bedara koja i nisu bila bogzna šta. Ali, kupala se bez gornjeg dela kostima i njene dojke su se klatarile nošene strujom, meni na domak ruku. Da nije bilo baba-tetke s kapom za kupanje, svakako bih je uhvatio bar za jednu. Nisam imao šta da izgubim, mogao sam samo da dobijem - batine, pretpostavljam.

Tek posle sam otkrio da je Ostende jedno od dva najpoznatija letovališta u Belgiji. Svakojaki ljudi, a među njima i devojke, tamo hrle. Kako je baba uspela da me na takvom mestu odvoji od sveta, nije mi jasno.

Dani su se protezali u dugom, dosadnom nizu i morao sam da smislim nešto što bi razbilo monotoniju. Bio sam zarobljenik u babinoj kući punoj malih, srednjih i velikih porculanskih vetrenjača i klompi. Budući da mi je bilo jasno koliko je kućevlasnica ponosna na svoju kolekciju, izbegavao sam ih i zaobilazio što sam više mogao. Znao sam da će me baba, ako makar i jednu od njih okrnjim, isprašiti čak do Beograda. Ma, bio sam suviše mlad i više sam voleo zatočeništvo u Ostendeu nego slobodu u Beogradu.

No kuća je izgledala kao da je puna tajnih kutaka i ja sam, za vreme babinih kratkih odsustvovanja, istraživao koliko sam mogao. Tako sam i otkrio zalihe sapuna koji su divno mirisali. Bili su poređani pod konac, u dugim redovima i složeni po bojama sa omota. Odabrao sam dva i stavio ih u svoj kofler. Mislio sam da niko normalan ne bi mogao da primeti da se broj sapuna, u ostavi ispod stepeništa, umanjio. Rđavo sam proračunao rizik, jer me je baba nakon dva dana zamolila da ih vratim. Čudno je kako od toga nije pravila pitanje - više je delovala razočarana. Ja sam joj ih predao bez reči, mrzeći je iz dubine duše, ali nikada o tome nisam razgovarao ni sa kim. To je bila tajna koju sam rešen da ponese sa sobom u grob.

Od tada sam vreme koristio tako što sam izmišljao nove i nove avanture, iznova utvrđujući nepostojeće detalje, da bih, dok ih budem prepričavao, izbegao da se upletem u sopstvene izmišljotine.

U avanturama je centralna ličnost bila neka Izabela kraljevskog porekla, koju sam zvao Bela da bih istakao koliko smo bili intimni. *Bela* mi posle nekoliko dana nije delovalo dovoljno profinjeno, pa sam se preorijentisao na *Izi*. Njoj to nije smetalo jer ionako nije ni postojala.

Dakle, sa *Izi* sam radio neverovatne i nezapamćene stvari, a i ona ih je, bogme, radila sa mnom. U tom kolopletu događaja zbio se i incident s mikserom, ali nisam bio siguran da treba da ga upletem u priču za drugare.

Naime, baba je bila veoma škrta što se poslastica tiče, ali tog dana naumila je da napravi rolat. Mutila je jaja i mutila, a onda ju je neko pozvao telefonom i sklonio je sa kuhinjske scene taman za onoliko, koliko mi je bilo potrebno da rasečem usnu i deo nausnice. To mi je uspelo na taj način što sam prineo mikser ustima da oližem lopatice koje sam, ne znam kako, pokrenuo. One su se dohvatile mojih usana kao da su belanca, probala od njih da naprave sneg i sjebale me. Baba je ostala uverena da je uzrok tome moja halapljivost, ali ja sam siguran da je u pitanju osetljivost samog miksera koji je bio oličenje belgijske napredne tehnologije. Kod kuće sam na isti način lizao mikser do milje volje i nikada se ništa nije dogodilo.

Mogao sam taj detalj s mikserom da obradim i dodam priču o đavolijama sa *Izi*, ali o tome sam morao još da razmislim.

Za to vreme me je bilo strahotno sramota od babe, a ona je kao znak pitanja stajala jedno izvesno vreme ispred mene i kad joj se to dosadilo, obavestila me je da ćemo sutradan ići u Brisel da proslavimo moj rođendan.

Čoveče, ko bi rekao da ću u Briselu napuniti devetnaest.